

MADE IN CHORZOW

Rom's Story- czyli uczymy się tolerancji

Zanim Romowie dotarli do Europy z Indii musieli przejść przez wiele trudności,

ale to dzięki nim Polska stała się państwem, w którym od 1401 roku można było mówić o nowej mniejszości etnicznej, czyli o Romach.

foto: Romani Art; B. Delimata

Nie zawsze zauważamy "barwnych" Romów ze względu na wiele negatywnych stereotypów panujących we

współczesnym świecie, a przecież to tacy sami ludzie jak ja czy ty. Najważniejszy jest przecież sam człowiek.

Gazetka powstała przy współpracy z naszą szkolną koleżanką romskiego pochodzenia Angeliką Michael.

Romska opowieść rozpoczyna się w północno-zachodnich Indiach. To stamtąd ponad 1000 lat temu Romowie wyruszyli w świat, aby już nigdy nie wrócić do swego rodzinnego miasteczka. Jak nam wiadomo Romowie są ludem koczowniczym, lecz współcześnie jednak osiedlają się na stałe.

W Polsce zamieszkuje około 22 tys. Romów. Większość wybiera raczej duże miasta np. Warszawę,

Poznań, Wrocław, Gdańsk, Łódź oraz tereny górskie w Małopolsce. Z racji tego, że rozmieszczenie ludności romskiej nie jest jednakowe, kultura wraz z miejscami zamieszkania staje się coraz bardziej różnorodna.

A.Cyrek; D.Cyrek; J.Urzon

Kultura Romów

Czy zastanawialiście się kiedyś jak wygląda życie i kultura Romów?

Symbole narodu romskiego to:

- **flaga**

Jej główny motyw to czerwone koło, które symbolizuje dziedzictwo Romów

i nawiązuje do flagi indyjskiej. Całość daje wrażenie ruchu obrotowego, nasuwając na myśl

koła wozów, w których często podróżowali i mieszkali Romowie. Przypomina o koczowniczym trybie życia, który dopiero niedawno został przez większość z nich porzucony. Błękit i zieleń odzwierciedlają tułaczkę pod niebieskim niebem, po zielonej ziemi - brak własnego państwa, życie w ciągłej drodze.

- **hymn**

"Dzelem Dzelem" to radosna pieśń. Romów cieszy brak przywiązania. Hymnu możecie posłuchać tutaj: http://www.youtube.com/watch?v=l4HGK_4-Tk4

Ogół romskiej tradycji określają zasady nazywane **romanipen**. Najważniejszą wartością dla Romów jest rodzina. Zasadniczą funkcję w rodzinie pełni mężczyzna.

Tradycyjne zajęcia Romów są związane z rzemiosłem, handlem i rozrywką. Współcześnie społeczność romska poszukuje nowych dróg rozwoju wraz ze zmianami cywilizacyjnymi i coraz silniejszą

potrzebą integracji społecznej. Romowie zaczynają wykonywać takie same zawody jak inne grupy społeczne. Są nauczycielami, urzędnikami, przedsiębiorcami itp.

Tradycyjny romski ubiór, zwłaszcza u kobiet jest bardzo interesujący. Barwne, długie suknie to praktycznie codzienność.

B.Sawioła

Terne Roma (młodzi Romowie)

19 października 2012 roku podczas obchodów Dnia Patrona Szkoły wystąpił romski zespół Terne Roma, z którym redakcja Made In Chorzow przeprowadziła wywiad.

Dziękujemy **Annie Straus** za rozmowę.

Występ zespołu rozpoczął obchody 187 rocznicy urodzin patrona naszej szkoły- Karola Miarki.

W składzie grupy Terne Roma są również uczniowie ZSI.

Od ilu lat istnieje zespół i skąd ten pomysł?
Zespół istnieje od roku, został założony, aby

przekazywać i poszerzać naszą kulturę. Większość ludzi cieszy się z możliwości obejrzenia naszych występów. Jest to przecież zupełnie coś innego od życia codziennego.

Ile lat mają tancerki w grupie Terne Roma?
Najmłodsze dzieci mają

5-6 lat, a najstarsza tancerka ma 27 lat.
Gdzie obecnie mieszkacie?
Wszyscy mieszkamy

w Chorzowie.

Układy taneczne są wymyślane wspólnie, a może ktoś jest autorem tych przedstawień lub przekazujecie układy

z pokolenia na pokolenie?
Układy są tradycyjne.
Czy same szyjecie sukienki?

Nie, suknie szyje nam "specjalna" krawcowa.
Czy oprócz tańca lubicie bawić się inaczej?
Nasze motto to "Zabawa na całego", dlatego nasze wesela trwają 2-4 dni. Młodzi Romowie lubią też śpiew.

rozmawiała I.Gonera

Taki jak Ty

Romantyczny bohater z opery Pucciniego bądź Bizeta, piosenek Laskowskiego i Rodowicz albo klęczący na ulicy żebrak o śniadej skórze. Jak Ty patrzysz na Roma?

Widząc Roma na ulicy, często odwracasz głowę w drugą stronę lub krzywo się patrzysz.

Tylko dlaczego? Pewnie uważasz, że kradnie, pije bądź porywa inne dzieci dla okupu. Spójrz na niego z innej strony. Jest on takim samym człowiekiem jak Ty, mówi tak jak Ty, ubiera się tak jak Ty, żyje tak jak Ty. Patrzysz na niego zbyt

stereotypowo. Warto się do tych ludzi uśmiechnąć. Są bardzo mili i przyjaźni. Naprawdę można się z nimi dogadać. Według statystyk Romowie są najbardziej nietolerowaną grupą etniczną w Polsce. Aby zmienić nastawienie do mniejszości romskiej, powstała kampania "Jedni

z wielu", która stara się o zmianę poglądów na

ludzi o śniadej cerze. Rom osiadły w Polsce i z polską narodowością ma również takie same prawa jak Ty. Istnieje prawo, które zabrania dyskryminacji mniejszości romskiej. Nie Cygan, Roman, Wyrzutek, lecz Rom ten "kolorowy", niepowtarzalny, jedyny w swoim rodzaju. Naucz się doceniać Romów, ich życie, kulturę i religię.

J.Urzon

foto:
Romania Art Gallery;T.Aman

Co nas zbliża?

Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Kultury Romów;

Rozmowy;

Działające w Polsce i poza jej granicami romskie organizacje;

Koncerty i wystawy;

Międzynarodowy Dzień Romów- 8.04;

Różne akcje na rzecz tolerancji i równouprawnienia;

Integracja społeczności lokalnych;

Wspólna nauka i zabawa.

Rom's Star

Czy wiesz, że niektóre "gwiazdy" mają rromskie korzenie?

Edyta Górniak (Polska)- piosenkarka, w 1994 roku była pierwszą polską piosenkarką uczestniczącą w Konkursie Piosenki Eurowizja, gdzie zajęła drugie miejsce.

Steven Taylor
(Stany Zjednoczone)
piosenkarz, lider zespołu Aerosmith.

Rita Hayworth
(USA) znana aktorka.

Michael Caine
(Wielka Brytania)
- aktor, dwukrotny zdobywca Oscara.

Zlatan Ibrahimović
(Szwecja)- piłkarz, obecnie gracz klubu Paris Saint- Germain (Francja).

Pola Negri (Polska/Stany Zjednoczone)
aktorka, międzynarodowa gwiazda kina niemego.

Eric Cantona (Francja)- piłkarz, były gracz Manchesteru United (Anglia).

Elvis Presley
(Stany Zjednoczone)
piosenkarz, król rock & rolla.

Charlie Chaplin (Wielka Brytania)- aktor, jedna z największych i najbardziej uwielbianych gwiazd kina niemego.

I.Gonera

źródło:
www.stowarzyszenie.romowie.net

Łacio dywes to znaczy Dzień dobry

Romani- język z grupy indoaryjskich, posiadający liczne odmiany i dialekty, bardzo dalece różniące się między sobą, lecz wywodzące się ze wspólnego systemu językowego.

Zachęcam do nauki języka romskiego, jest bardzo fascynujący i w dzisiejszych czasach coraz bardziej zapomniany. Pomóżmy zachować kolejną kulturę.

Oto trochę słówek tej pięknej mowy. Życzę owocnej nauki:)

yo, uła- tak

na, nei- nie

chaj- dziewczyna

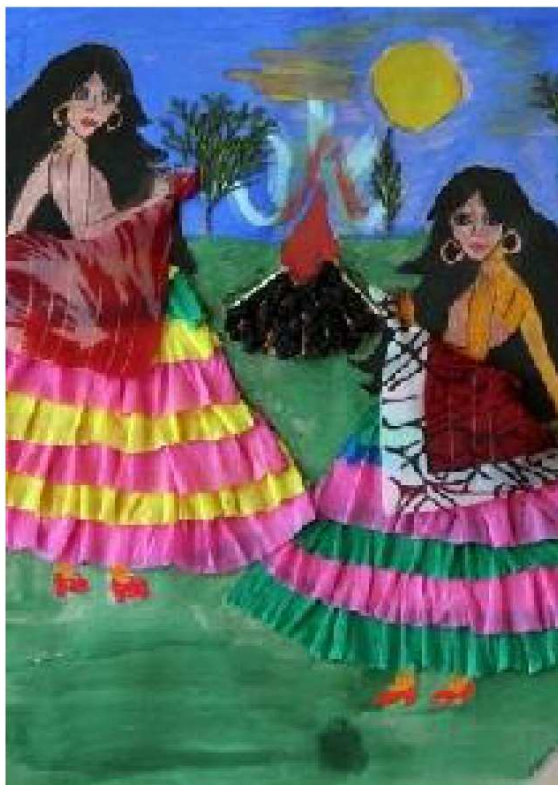
chawo- chłopak

ćchawovo- dziecko

kchir- dom

dej- mama

dat- tata

so keres?- co robisz?

so doj ke tu?- co tam u Ciebie?

foto: G.Weigt

kamav tut- kocham Cię

łacio dywes- dzień dobry

dewłesa- do widzenia

łachi rat- dobranoc

Niestety znalazłam tylko tyle słówek.
Jest to dowód na to jak mało znany jest język tej kultury.

opracowała J.Urzon

Nie musimy akceptować cudzych przekonań... ale musimy akceptować prawo innych do ich posiadania.
Jodi Picoult

*Nie musi Ci się podobać,
nie musisz lubić.
Akceptuj i szanuj,
wystarczy.*

Anonim